

Part 2:
Prospectiva en comunicació
(Grans tendències)

Amb motiu dels deus anys de la publicació del primer Informe de la comunicació a Catalunya, en la segona part d'aquest volum diversos autors passen revista –amb la distància del temps– a alguns dels canvis i fenòmens centrals del panorama comunicatiu. En primer lloc, Joan M. Corbella proposa una reflexió sobre les transformacions del sistema a Catalunya durant aquest període, en el context de la transformació del terreny de joc tradicional dels mitjans en un sistema complex i articulat per les telecomunicacions i Internet i, sobretot, amb l'escenari actual de crisi econòmica internacional, la sortida de la qual planteja molts interrogants per a aquests mitjans.

Josep Lluís Gómez Mompert contextualitza la revisió de les anàlisis biennals de la premsa a Catalunya en les edicions anteriors d'aquest informe en una perspectiva internacional àmplia, de manera que es posen de manifest els elements autòctons de canvi i aquells que pertanyen a la dinàmica general de la premsa al món –essencialment, la necessitat de repensar el model de servei que ofereix la premsa tradicional al periodisme.

Isidor Marí considera que en aquest període l'evolució de la qualitat lingüística dels mitjans catalans és positiva, sobretot si es tenen en compte els canvis tecnològic, professional i de continguts que hi ha hagut. Malgrat tot, considera necessari establir sistemes d'indicadors per anar-ne observant la progressió.

D'altra banda, Joan Botella fa una anàlisi de les relacions entre política i mitjans de comunicació a Catalunya, en la qual destaca que, en deu anys, la interrelació entre ambdós terrenys s'ha fet més forta, amb una major politització dels mitjans de comunicació, però alhora s'ha anat creant una estructura dins el periodisme català amb professionals que estan en condicions de regular l'agenda política amb criteris propis. Amb tot, però, la dinàmica que han seguit les relacions entre les dues institucions no ha permès reforçar l'espai comunicatiu català.

Quant a la televisió, Carles Llorens s'endinsa en l'anàlisi de les causes de l'actual remuntada dels operadors públics europeus, en contrast amb l'horitzó catastròfic que es pronosticava fa una dècada, i presenta les línies de reforma que han seguit alguns dels països centrals a Europa.

Des de la perspectiva dels canvis dels darrers anys en l'orientació dels serveis i els usos comunicatius, Francesc Escribano assenyala la televisió a la carta i la capacitat d'intervenció del ciutadà aportant i reelaborant continguts a través d'Internet com els fruits principals de l'aplicació de la innovació tecnològica que han de canviar l'escenari audiovisual i resituar les funcions de les corporacions públiques i privades del mitjà televisiu. Específicament, analitza l'aportació d'Internet al sistema comunicatiu.

Eva Domínguez, referint-se a Internet, planteja que els nous serveis i els nous usos que s'hi desenvolupen obliguen a replantejar molts dels esquemes clàssics sobre la comunicació social.

Amparo Huertas avalua l'aportació del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura a la mesura de l'audiència dels mitjans, com a resposta arriscada i necessària davant les mancances del sistema, evidents sobretot des de la creació de TV3 però que ja venien d'abans.

Finalment, Josep Gifreu, en una col·laboració especial per a aquest informe, fa un balanç de l'aportació dels mitjans de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió al llarg dels 25 anys d'existència, fruit de l'encert en les decisions definidores del model inicial i de les estratègies de desplegament que després es van seguir.

Joan M. Corbella Cordomí

Unitat d'Investigació en Comunicació Audiovisual (UNICA)
(Universitat Pompeu Fabra)

Coordinador de la Part II de l'Informe de la comunicació a Catalunya